

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/270/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4211204042
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Sidónia Sládečková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4211204042.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a členiek senátu JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Eriky Madarászovej, v právnej veci navrhovateľa: W. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., B. X/XX, zastúpený JUDr. Ivetou Majlingovou, advokátkou so sídlom Komárno, Pohraničná 7, proti odporkyni: B. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., E. B. G. XXXX/XX, zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Roman Blažek s.r.o., Komárno, Pohraničná 4, IČO: 36 721 123, o určenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 7C/70/2011-223 zo dňa 3. mája 2013, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, týkajúcej sa určenia výživného od 01.09.2011 v sume 150,- eur mesačne p o t v r d z u j e a vo výroku o zročnom výživnom a o trovách konania z r u š u j e a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa návrhom podaným na Okresnom súde v Komárne dňa 09.03.2011 domáhal voči odporkyni, ktorá je jeho matkou, zvýšenia výživného zo sumy 83 eur mesačne na sumu 500 eur mesačne počnúc od 01.01.2011. Na pojednávaní dňa 03.06.2011 žiadal určiť výživné od podania návrhu (09.03.2011) a vo zvyšku (za obdobie od 01.01.2011 do podania návrhu) návrh vzal späť. Návrh odôvodnil tým, že doposiaľ určené výživné nepostačovalo na krytie jeho základných a osobných potrieb, nakoľko od narodenia je ťažko zdravotne postihnutý, v dôsledku čoho je doživotne pripútaný na invalidný vozík. Miera jeho zdravotného postihnutia má za následok, že potrebuje sústavnú a osobitnú starostlivosť pri každodenných najzákladnejších činnostiach. V čase podania návrhu navštevoval 4. ročník Súkromnej strednej odbornej školy v M. v študijnom odbore propagačná grafika. Žije v spoločnej domácnosti so svojím otcom, ktorý mu zabezpečuje starostlivosť. Keďže v čase podania návrhu v dôsledku zdravotného postihnutia je jeho presun značne komplikovaný z miesta bydliska do M., kde študuje, má zabezpečené ubytovanie u jeho tety U. B., ktorá ho počas týždňa opatruje. Za túto službu jeho otec jej mesačne prispieva sumou 160,- eur. Jeho bežné životné potreby sú zvýšené o náklady na cestovné, za opatrovateľskú službu Mesta M., na stravu mimo školskej jedálne a v školskej jedálni, na nákup hygienických potrieb, liečebných pomôcok, výdavky spojené s internetom, notebookom a mobilom. Každý rok tri týždne absolvuje liečbu v zdravotnom zariadení v I.. Ďalšie výdavky má spojené s prevádzkou motorového vozidla, bez ktorého sa nemôže presúvať. Poberá invalidný dôchodok vo výške 191,90 eura, príspevok na ošatenie 17,19 eura a kompenzáciu na zabezpečenie prevádzky osobného motorového vozidla 30 eur mesačne. Odporkyňa mu do decembra 2010 dobrovoľne poukazovala výživné vo výške 465 eura mesačne, potom mu oznámila, že už nebude prispievať takou sumou a v januári mu poslala už len 200 eur a vo februári 300 eur. Odporkyňa je zamestnaná, nemá iné vyživovacie povinnosti a zo svojho príjmu je schopná prispievať mu požadovaným výživným, keďže inak sa na jeho výžive nepodieľa, všetku starostlivosť zabezpečuje jeho otec, ktorý nie je schopný zo svojho príjmu pokryť všetky jeho odôvodnené životné náklady.

O tomto návrhu rozhodol súd v poradí prvým rozsudkom č.k. 7C/70/2011-107 zo dňa 18.11.2011 tak, že zmenil rozvodový rozsudok Okresného súdu Komárno č.k. 12C/113/2007-21 zo dňa 09. 08. 2007 v časti o výživnom tak, že zaviazal odporkyňa prispievať na výživu navrhovateľa za obdobie od 09.03.2011 do 31.08.2011 mesačne sumou 400,- eur a od 01.09.2011 mesačne sumou 350,- eur, ktoré výživné je odporkyňa povinná platiť navrhovateľovi vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred. Súd návrh vo zvyšku zamietol. Zročné výživné za obdobie od 09. 03. 2011 v sume 1.433,80 eura povolil odporkyni zaplatiť v mesačných splátkach po 200 eur spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Konanie v časti zvýšenia výživného za obdobie od 01.01.2011 do 09.03.2011 (podanie návrhu) pre späťvzatie návrhu navrhovateľa v tejto časti zastavil. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP a odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške 1.767,30 eura. Rozsudok napadla odvolaním odporkyňa a o jej odvolaní rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením č.k. 7Co/70/2011-148 zo dňa 07.06.2012 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, okrem výroku o zastavení konania (výživné za obdobie od 01.01.2011 do 09.03.2011) a zamietnutí návrhu (do výšky požadovaného výživného 500 eur). Predmetom ďalšieho konania tak zostal návrh o zvýšenie výživného od podania návrhu, t.j. od 09.03.2011 do 31.08.2011 vo výške 400 eur (zvyšok bol právoplatne zamietnutý) a od 01.09.2011 vo výške 350 eur mesačne (zvyšok bol právoplatne zamietnutý). Odvolací súd poukázal na nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa, keď na danú vec aplikoval zákon č. 600/2003 Z.z. o prídavku na deti v znení neskorších predpisov. Odvolací súd vyslovil právny názor, že pre rozhodnutie v tejto veci je podstatné posúdiť trvanie vyživovacej povinnosti rodičov voči plnoletému synovi len z hľadiska ustanovení Zákona o rodine. Krajský súd v Nitre súdu prvého stupňa vytkol, že tento nevykonal dostatočné dokazovanie na zistenie pomerov na strane navrhovateľa tak, aby bolo možné ustáliť (ne)schopnosť navrhovateľa sám sa živiť a teda i trvanie vyživovacej povinnosti odporkyne voči plnoletému navrhovateľovi v zmysle § 62 ods. 1 Zákona o rodine. V tomto smere súd prvého stupňa sa nedostatočne zaoberal jednak zdravotným stavom navrhovateľa, ako aj schopnosťami a možnosťami navrhovateľa zamestnať sa. Navrhovateľ 31.08.2011 ukončil strednú odbornú školu, čím nadobudol určitý stupeň vzdelania. Ukončenie strednej školy s maturitou vo všeobecnosti predstavuje schopnosť dieťaťa samostatne sa živiť. V prípade navrhovateľa však túto schopnosť bolo treba posudzovať aj z hľadiska jeho zdravotného stavu a reálnych možností zamestnať sa v danom regióne. Odvolací súd poukázal na to, že navrhovateľ má priznaný invalidný dôchodok a peňažné príspevky, čo treba považovať za zdroj príjmu navrhovateľa, z ktorého si uspokojuje svoje životné potreby. Okrem toho na základe rozhodnutia Mesta M. má zabezpečenú aj opatrovateľskú službu. Až po doplnení dokazovania mohol súd prvého stupňa posúdiť, či navrhovateľ je schopný, resp. nie je schopný sám sa živiť. V prípade, že prvostupňový súd dospeje k záveru, že vyživovacia povinnosť rodičov voči nemu stále trvá, potom prihladajúc na zistené pomery na strane navrhovateľa i na strane jeho oboch rodičov, určí rozsah vyživovacej povinnosti odporkyne voči navrhovateľovi.

Súd prvého stupňa po doplnení dokazovania opätovne vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom č.k. 7C/70/2011-223 zo dňa 03.05.2013 tak, že zaviazal odporkyňa prispievať na výživu navrhovateľa za obdobie od 09.03.2011 do 31.08.2011 mesačne sumou 300,- eur a od 01.09.2011 mesačne sumou 150,- eur s tým, že výživné je splatné do rúk navrhovateľa vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred. Návrh vo zvyšku zamietol. Zároveň rozhodol o zročnom výživnom, ktoré určil vo výške 100 eur mesačne tak, že odporkyňa je povinná zaplatiť ho spolu s bežným výživným nasledujúci mesiac po právoplatnosti tohto rozsudku. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože účastníci mali vo veci úspech len čiastočný. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ust. § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 65 ods. 3, § 77 ods. 1 Zákona o rodine, § 160 ods. 1 OSP, ako aj zisteným skutkovým stavom, na základe čoho mal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 12C/113/2007 zo dňa 09. 08. 2007 bolo manželstvo rodičov navrhovateľa rozvedené a bola schválená rodičovská dohoda, v zmysle ktorej navrhovateľ, v tom čase ešte maloletý, bol zverený na čas po rozvode do osobnej starostlivosti otca a odporkyňa bola zviazaná prispievať na jeho výživu sumou vo výške 2.500,-Sk (82,98 eura) mesačne. Napriek tomu odporkyňa dobrovoľne prispievala na výživu navrhovateľa zvýšeným výživným v sume 465 eur mesačne až do decembra 2010, potom zasielala nižšie výživné, preto navrhovateľ podal návrh na zvýšenie výživného. Súd vykonaným dokazovaním zistil, že navrhovateľ od 01.09.2007 do 31.08.2011 bol študentom strednej odbornej školy v M., ktorú ukončil maturitnou skúškou 31.08.2011. Z oznámenia Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava bolo zistené, že navrhovateľovi bol priznaný invalidný dôchodok, ktorý mu je vyplácaný od 20.10.2009 v sume 191,90 eura mesačne, v roku 2011 zvýšený na 201,40 eura

mesačne, v roku 2012 na 208,10 eura mesačne. Okrem toho bol navrhovateľovi priznaný na základe rozhodnutia Úradu práce, soc. vecí a rodiny Komárno č. 32973/2009/2 zo dňa 17.07.2009 peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, ktorý mu bol vyplácaný do 30.06.2011 v sume 30,96 eura mesačne, ako aj peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne a bytového zariadenia, ktorý mu bol vyplácaný do 30.06.2011 v sume 17,21 eura mesačne. V súvislosti s výdavkami navrhovateľa súd zistil, že v apríli 2011 bol pre navrhovateľa zakúpený invalidný vozík v celkovej hodnote 3.262,90 eura, z čoho zdravotná poisťovňa uhradila 1.859,38 eura a zvyšok, t.j. sumu 1.403,52 eura uhradil navrhovateľ z vlastných finančných prostriedkov. Svedkyňa B. potvrdila, že opatrovala navrhovateľa počas jeho štúdia na strednej škole, býval u nej a za opatrovanie dostávala od mesta príspevok 314 eur mesačne a otec navrhovateľa jej platil 160 eur mesačne. Súd zistil, že navrhovateľ je vlastníkom motorového vozidla, na kúpu ktorého dostal štátny príspevok 7.100 eur a doplatil si ešte 900 eur. Navrhovateľ má uzatvorenú životnú poisťku so sporením od 07.01.2000 do 08.01.2015, ktorú platí otec navrhovateľa po 400 eur ročne. Po ukončení strednej školy s maturitou v odbore reklamný grafik sa navrhovateľovi nepodarilo zamestnať napriek tomu, že si hľadal zamestnanie, čo preukázal listinami - potvrdeniami od zamestnávateľov a mailovou komunikáciou. Od 14.01.2013 je vedený na úrade práce ako nezamestnaný. Jeho zdrojom príjmu sú invalidný dôchodok a príspevky od štátu, ktoré príjmy nepresahujú 250 eur mesačne. Z oznámenia Úradu práce, soc. vecí a rodiny v Komárne súd zistil, že v r. 2011 až 2013 úrad evidoval pre občanov so zdravotným postihnutým nad 40 % voľné pracovné miesta v profesiách pomocný robotník, masér, administratívny pracovník, obsluha automatického stroja, telemarketingový pracovník. Vyjmúc také profesie, ktoré vzhľadom na charakter zdravotného postihnutia nemôže navrhovateľ vykonávať, na ostatné pracovné pozície nebol prijatý, hoci sa o ne zaujímal. Dokonca ani na chránenom pracovisku firmy Kreatíva, s.r.o. v M., ktorá potvrdila, že sa pravidelne mesačne u nich navrhovateľ zaujímal o prácu, bol na osobnom pohovore v sprievode rodiča, ale zatiaľ mu neboli schopní ponúknuť zodpovedajúcu prácu. Ohľadne pomerov na strane odporkyne súd zistil, že táto je zamestnaná a má priemernú čistú mesačnú mzdu vo výške 613,60 eura, pričom okrem mzdy dostáva aj diéty mesačne vo výške 740 eur, pracuje na Ukrajine, kam cestuje služobným motorovým vozidlom na týždňovky. Žije s druhom, s ktorým si postavili rodinný dom a spláca úvery mesačne vo výške 174 eur a 210,96 eura. Iné vyživovacie povinnosti nemá. Navrhovateľovi posielala výživné 83 eur mesačne a od júna 2012 mu neposiela žiadne výživné. Pokiaľ išlo o pomery na strane otca navrhovateľa, súd zistil, že tento sa o navrhovateľa osobne stará, žijú v spoločnej domácnosti, od skončenia strednej školy je navrhovateľ doma, cez týždeň má zabezpečenú opatrovatelku, za ktorú službu platí 78,75 eura mesačne a počas víkendov sa stará o navrhovateľa jeho otec. Otec navrhovateľa dosahuje čistý priemerný mesačný príjem vo výške 816,54 eura, iné vyživovacie povinnosti nemá. Súd z vykonaného dokazovania prijal záver, že navrhovateľ i napriek tomu, že ukončil strednú školu s maturitou, nie je schopný sám sa živiť, a preto je výživou stále odkázaný na svojich rodičov. Pri určení výživného súd prihliadol jednak na odôvodnené potreby navrhovateľa, ďalej na schopnosti a možnosti odporkyne a zohľadnil peňažné prostriedky, ktoré poberá navrhovateľ od štátu v celkovej výške 249,62 eura mesačne. Konštatoval, že ak odporkyňa bola schopná dobrovoľne platiť navrhovateľovi, kým chodil do školy, výživné vo výške 465 eur mesačne, je v jej možnostiach a schopnostiach aj po skončení školy platiť navrhovateľovi výživné, ale v nižšej sume, vzhľadom na to, že sa mu znížili výdavky v súvislosti s ukončením školy. Pretože navrhovateľ má svoj zdroj príjmu (invalidný dôchodok a štátne príspevky), ktorý však nie je postačujúci, obaja rodičia majú povinnosť podieľať sa na jeho výžive primeraným výživným. Na strane odporkyne za obdobie od podania návrhu - 09.03.2011 do skončenia strednej školy -31.08.2011 súd určil jej vyživovaciu povinnosť v sume 300 eur mesačne a za obdobie po skončení školy - od 01.09.2011 určil výživné 150 eur mesačne s prihliadnutím na zníženie výdavkov navrhovateľa v súvislosti s ukončením školy. Pri hodnotení pomerov na strane otca navrhovateľa, ktorý rovnako ako odporkyňa má k navrhovateľovi vyživovaciu povinnosť, zohľadnil to, že sa o navrhovateľa osobne stará, čím čiastočne vyvažuje vyživovaciu povinnosť odporkyne. V jeho neprospech vyhodnotil na námietky odporkyne skutočnosť, že bol zadržaný počas jazdy motorovým vozidlom pod vplyvom alkoholu, za čo bol aj právoplatne odsúdený a bol mu uložený aj zákaz činnosti viesť motorové vozidlá. Odporkyňa poukázala na to, že v rodine navrhovateľa vlastní dve motorové vozidlá, ktoré slúžia práve na zabezpečenie dopravy navrhovateľa a jeho otca do zamestnania a späť. Súd sa stotožnil s názorom odporkyne, že otec navrhovateľa takýmto nezodpovedným správaním poškodil navrhovateľa tak finančne, ako aj morálne a nie je možné akceptovať takéto správanie otca navrhovateľa z hľadiska posudzovania jeho možností a schopností plniť si vyživovaciu povinnosť (§ 62 ods. 2 Zák. o rodine). Vzhľadom na všetky zistené skutočnosti súd dospel k záveru, že vyživovacia povinnosť odporkyne voči navrhovateľovi je daná, keďže samotný invalidný dôchodok a štátne príspevky

v súvislosti s jeho zdravotným postihnutím nemôžu pokryť všetky jeho potreby. Preto súd odporkyňu zaviazal na platenie výživného navrhovateľovi od podania návrhu dňa 09.03.2011 do 31.08.2011 mesačne sumou 300,- Eur a následne po ukončení strednej školy od 01.09.2011 mesačne sumou 150,- Eur. Súd súčasne rozhodol aj o zaostalom zročnom výživnom v sume 4.713,- Eur, do ktorej čiastky započítal zaplatené výživné v sume 4.613,- Eur a zvyšok v sume 100,- Eur súd odporkyňu zaviazal na zaplatenie spolu s bežným výživným v nasledujúci mesiac po právoplatnosti rozsudku. O náhrade trov konania účastníkov rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo ich náhradu, pretože obaja mali čiastočný úspech vo veci.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie odporkyňa, ktorá navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa (okrem zamietajúceho výroku) zmenil a návrh v celom rozsahu zamietol. Uviedla, že pre nedostatok dôvodov odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je nepreskúmateľné, pretože nie je možné zistiť, aký postoj k tomuto návrhu súd prvého stupňa zaujal z hľadiska namietaného priznania výživného v rozpore s dobrými mravmi (§ 75 ods. 2 Zák. o rodine). Odporkyňa poukázala na skutočnosť, že navrhovateľ s ňou odmieta komunikovať akýmkoľvek spôsobom. Vôbec sa o ňu nezaujíma, ani v minimálnom rozsahu neprejavuje záujem, aký by mal syn o matku prejavovať. Zo správania navrhovateľa nemôže vyvodiť nič iné, iba to, že ju považuje za svoj lukratívny zdroj obživy, a preto takýto postoj syna k matke nemôže požívať právnu ochranu. Odporkyňa ďalej poukázala na to, že spoločnosť Kreatíva, ktorá je chráneným pracoviskom, by navrhovateľa vedela zamestnať, ale odporca tvrdil, že mu chýba kvalitný počítač. Ak by sa navrhovateľ nebránil kontaktu s ňou, tento problém by bola vyriešila, ako to vyplýva aj z jej listu, adresovaného navrhovateľovi zo dňa 18. januára 2013, na ktorý vôbec nereagoval. V zásade je toho názoru, že navrhovateľ je schopný sám sa živiť, a preto už nie je výživou odkázaný na svojich rodičov. Poukázala na to, že mu nič nebránilo po skončení školy prihlásiť sa na úrade práce, čo urobil až po roku, čo nasvedčuje tomu, že mu vyhovuje daná situácia. Na odvolacom pojednávaní odporkyňa uviedla, že odvolaním napáda vyhovujúci výrok len v časti určenia výživného od 01.09.2011, t.j. od skončenia strednej školy navrhovateľom a v tejto časti žiada rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a návrh zamietnuť. Podľa jej názoru navrhovateľ nevyužil všetky možnosti, aby sa mohol zamestnať. To, že je na vozíku, ešte neznamená, že by si nemohol nájsť nejakú prácu medzi ľuďmi, aby využil napr. angličtinu, ktorú ovláda, alebo prácu s počítačom. Čaká len na to, že mu bude prispievať na výživu, hoci ju odmieta a nechce s ňou komunikovať. Uviedla, že keby k nej navrhovateľ zmenil prístup, kúpila by mu, čo potrebuje a stále si voči navrhovateľovi plní vyživovaciu povinnosť v rozsahu pôvodne určeného výživného 83,- eur mesačne, ale len z morálneho hľadiska, lebo vie, že je v zlej situácii. Napriek tomu, že v súčasnosti otec navrhovateľa je bez práce, nie je ochotná platiť navrhovateľovi žiadne výživné, iba ak by k nej zmenil prístup.

K odvolaniu odporkyne sa písomne vyjadril navrhovateľ, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Uviedol, že samotná navrhovateľka sa na pojednávaní na súde prvého stupňa vyjadrila, že je ochotná prispievať na jeho výživu, no potom zmenila svoje stanovisko a žiadala návrh zamietnuť s poukazom na priznanie akéhokoľvek výživného v rozpore so zásadou dobrých mravov, no naďalej bola ochotná platiť výživné vo výške 83,- eur mesačne, podľa jej tvrdenia z morálneho hľadiska. Poukázal na to, že mu osem mesiacov žiadne výživné neposielala, až dňa 18.01.2013 mu doplatila výživné, hoci vedela, že nie je zamestnaný a nemá okrem sociálnych dávok a invalidného dôchodku iný príjem. Pokiaľ odporkyňa namieta, že o ňu neprejavuje ako syn záujem, poukázal na to, že práve odporkyňa sa dlhodobo o neho nezaujímal, nevedela ani, ako zmaturoval a aké má problémy nájsť si zamestnanie, hoci spochybňuje to, že nie je schopný samostatne sa živiť, neakceptujúc jeho zdravotné postihnutie (mozgovú obrnu), pre ktoré je odkázaný do konca života na invalidný vozík. Podľa názoru navrhovateľa je zarážajúce, že práve odporkyňa poukázala na ust. § 75 ods. 2 Zákona o rodine tvrdiac, že priznanie výživného by bolo v rozpore s dobrými mravmi. I toto stanovisko odporkyne hodnotí ako účelové, v snahe vyhnúť sa svojej zákonnej povinnosti, ktorá pre ňu vyplýva z ustanovenia § 62 ods. 1 Zákona o rodine a ktorá je limitovaná dobou, kým dieťa nenadobudne schopnosť samostatne sa živiť. Poukázal na to, že sa po ukončení strednej odbornej školy v pravidelných intervaloch od polovice roka 2011 uchádzal o prácu, čo je dávno predtým, než bol zaevidovaný ako uchádzač o zamestnanie, čo dokladoval listinnými potvrdeniami a hoci mu bola práca prisľúbená, napokon ju nedostal. Je presvedčený, že v priebehu konania súd prvého stupňa zabezpečil množstvo dôkazov, z ktorých vyplýva jeho odkázanosť na výživné od odporkyne. Jeho finančné a materiálne potreby nie sú kryté invalidným dôchodkom, ani peňažným príspevkom na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou, opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia, a ani peňažným príspevkom na kompenzáciu zvýšených výdavkov, súvisiacich so zabezpečením prevádzky

osobného motorového vozidla. Poukázal na to, že súdom priznané výživné vo výške 150,- eur mesačne od 01.09.2011 síce nepokryva jeho opodstatnené potreby, ale voči rozsudku nepodal odvolanie, keďže z viacerých vyjadrení odporkyne v priebehu tohto sporu vyplývalo, že bola ochotná a schopná platiť mu výživné. Je toho názoru, že čiastočne možno akceptovať názor súdu prvého stupňa, že na jeho výživu je povinný prispievať aj jeho otec, čo však v konečnom dôsledku aj zodpovedá realite, keďže otec mu finančne, materiálne a morálne výrazne pomáha. Uviedol, že výživné vo výške, ako rozhodol súd prvého stupňa, nebude pre odporkyňu takým problémom, ako to uvádza vo svojom odvolaní, navyše ide o sumu, ktorou bude môcť pokryť výdavky na opatrovatelku, ktorú nevyhnutne potrebuje.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 201 a § 204 OSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1 OSP), prejednal vec na odvolacom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 OSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je v napadnutom výroku vecne správne a odvolanie odporkyne nie je opodstatnené, preto ho v zmysle § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Predmetom odvolacieho konania bolo odvolanie odporkyne proti rozsudku súdu prvého stupňa v časti určenia jej vyživovacej povinnosti voči navrhovateľovi od 01.09.2011 sumou 150 eur mesačne, v súvisiacom výroku o zročnom výživnom a trovách konania (zamietajúci výrok ani vyhovujúci výrok v časti určenia výživného od 09.03.2011 do 31.08.2011 neboli odvolaním napadnuté). Odvolací súd po prejednaní veci na odvolacom pojednávaní zistil, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné. Pre rozhodnutie bolo podstatné posúdenie otázky, či navrhovateľ po ukončení strednej školy a nepokračovaní v ďalšom štúdiu je schopný sám sa živiť, alebo či je stále odkázaný výživou na svojich rodičov.

Podľa § 62 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine výživné nemožno priznať, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté deti.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že prispievať na výživu svojich detí je zákonnou povinnosťou obidvoch rodičov, ktorá trvá až do doby, kým dieťa nenadobudne schopnosť samostatne sa živiť. Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov, uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Vyžaduje sa, aby táto schopnosť napĺňala požiadavku trvalosti tohto stavu, príjem náhodného charakteru nemožno považovať za nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť. Ako okolnosť, počas ktorej trvá vyživovacia povinnosť rodičov (odôvodnená úlohou rodiča viesť dieťa k získaniu vzdelania, a tým potrebných predpokladov na sebarealizáciu), sa akceptuje štúdium. Pre nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť sú dané podmienky ukončením jedného štúdia toho istého stupňa (pojmem sústavná príprava na povolanie) a vychádza sa z definitívnosti získania predpokladov na výkon povolania. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom nezaniká po dobu štúdia, pokiaľ v ňom dieťa riadne pokračuje a to až do jeho dokončenia. Schopnosť dieťaťa samo sa živiť nezávisí teda ani od dosiahnutia určitej vekovej hranice, napr. plnoletosti, ale iba od toho, či dokáže svoje potreby samostatne z vlastných zdrojov uspokojovať.

V tomto smere sa súd prvého stupňa dostatočne zaoberal schopnosťou navrhovateľa samostatne sa živiť, nielen z hľadiska ukončenia školy, ale i zdravotným stavom navrhovateľa, ako aj schopnosťami a možnosťami navrhovateľa zamestnať sa. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ od 01.09.2007 do 31.08.2011 bol študentom strednej odbornej školy v Kolárove, ktorú ukončil maturitnou skúškou, čím

nadobudol určitý stupeň vzdelania. Ukončenie strednej školy s maturitou vo všeobecnosti predstavuje schopnosť dieťaťa samostatne sa živiť. V prípade navrhovateľa však túto schopnosť bolo potrebné posudzovať aj z hľadiska jeho zdravotného stavu a reálnych možností zamestnať sa v danom regióne. Navrhovateľ je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a tak, ako to vyplýva z vykonaného dokazovania, má problém zamestnať sa, hoci si prácu primeranú svojim schopnostiam a možnostiam, nepochybne limitovaným zdravotným stavom hľadal, doteraz sa nezamestnal a jeho jediným zdrojom príjmu je invalidný dôchodok a peňažný príspevok na kompenzáciu nákladov, spolu 250 eur. Odvolací súd zhodne ako súd prvého stupňa prijal právny záver, že navrhovateľ nie je schopný sám sa živiť, a preto je výživou odkázaný na svojich rodičov. Odvolací súd dodáva, že schopnosť dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť ako schopnosť samostatne sa živiť z vlastných zdrojov, z ktorých je schopné uspokojovať všetky relevantné životné náklady, čo v tomto prípade u navrhovateľa nie je splnené. Schopnosť dieťaťa samo sa živiť totiž nezávisí od veku a dôvodom pre zánik vyživovacej povinnosti rodičov nie je skutočnosť, že dieťa je schopné akejkolvek zárobkovej činnosti bez ohľadu na jeho schopnosti, zdravotný stav a celkovú telesnú spôsobilosť. Po prijatí záveru, že navrhovateľ je výživou stále odkázaný na svojich rodičov, bolo potrebné skúmať rozsah ich vyživovacej povinnosti. Súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že ani jeden z rodičov navrhovateľa nemá ďalšie vyživovacie povinnosti a obaja majú príjem, ktorý im dovoľuje podieľať sa na výživnom navrhovateľa bez ohrozenia svojich základných životných potrieb. Odvolací súd aj po zistení, že otec navrhovateľa je od 01.03.2014 nezamestnaný a nemá príjem, túto skutočnosť nezohľadnil, vychádzajúc z ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zák. o rodine, pretože otec prišiel o prácu svojim zavinením (pre problémy s alkoholom), čo potvrdil aj sám a dôkazom je aj potvrdenie nemocnice o absolvovaní protialkoholického liečby od 18.11.2013 do 17.02.2014.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd mal za to, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozsudku má podklad v zistenom skutkovom stave, preto sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a s poukazom na ust. § 219 ods. 2 OSP nebude tieto dôvody opakovať. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia s ohľadom na dôvody uvádzané odporkyňou v podanom odvolaní, že priznanie výživného by bolo v rozpore s dobrými mravmi (§ 75 ods. 2 Zák. o rodine), odvolací súd dodáva, že niet pochyb o tom, že právo na výživné od povinného (okrem práva maloletých detí na výživné) musí byť v súlade s dobrými mravmi. Výživné podľa ust. § 75 ods. 2 Zák. o rodine nemožno priznať len v prípade, ak pre to existujú dôvody na strane oprávneného (v tomto prípade navrhovateľa), spočívajúce v takom jeho správaní sa voči odporkyňi, ktoré spôsobí stratu práva priznať mu výživné. Dobré mravy sú nepísané pravidlá slušnosti, ľudskosti, tolerancie, poctivosti a dôvery, ktoré nie sú presne definované, ale sú všeobecne akceptovateľné v spoločnosti ako mravné princípy. Súd ich preto musí posudzovať konkrétne v každom individuálnom prípade ako konanie účastníkov v určitom čase a mieste. V prejednávanej veci je nesporné, že vzťahy medzi účastníkmi nezodpovedajú vzťahom rodiča a dospelého dieťaťa, ale podiel na tom majú obaja účastníci, nielen navrhovateľ. Narušenie ich vzťahov, ku ktorému došlo ešte v čase, keď bol navrhovateľ maloletý, malo nesporne dôvod v rozporoch rodičov navrhovateľa, ktoré sa preniesli aj do vzájomných vzťahov navrhovateľa a odporkyne. Reakcia navrhovateľa, ktorý odmieta s odporkyňou komunikovať napriek jej snahe napraviť narušené vzťahy, je len dôsledok a reakcia navrhovateľa na správanie sa rodičov a ich vzájomné konflikty, ktoré sa ho ako dieťaťa dotýkali a na ktoré nemal v tom čase žiaden vplyv, preto je dnes ťažké reparovať tieto vzťahy. Odvolací súd z dôvodov vyššie uvedených nesúhlasil s tvrdením odporkyne, že priznanie výživného navrhovateľovi by bolo v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ust. § 75 ods. 2 Zák. o rodine, a preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku o zročnom výživnom a v súvisiacom výroku o trovách konania podľa § 221 ods. 1 písm. h / a ods. 2 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie pre jeho nepreskúmateľnosť z nedostatku dôvodov, pretože z neho nie je možné zistiť, za aké obdobie a v akej výške vzniklo odporkyňi zročné výživné, navyše ak v určitom období výživné platila v rôznych sumách, alebo ho neplatila vôbec a ani pred odvolacím súdom účastníci nevedeli preukázať tieto skutočnosti. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia v dôsledku nedostatku dôvodov je vždy dôvodom zrušenia rozhodnutia, pretože jeho výrok musí zodpovedať výsledkom dokazovania a vyhodnoteniu dôkazov. To sa musí prejavovať aj v odôvodnení rozhodnutia, keď dôvody musia byť jasné a presvedčivé (§ 157 OSP). Ak rozsudok takéto odôvodnenie neobsahuje, potom je nezrozumiteľný a nepreskúmateľný, čím došlo k

porušení procesných ustanovení upravujících postup soudu v občianskom súdnom konaní. Postupom súdu tak účastníkom bola odňatá možnosť konať pred súdom. V ďalšom konaní súd prvého stupňa vypočutím oboch účastníkov zistí, či vzhľadom na určenú vyživovaciu povinnosť odporkyne (oboma rozsudkami) má nezaplatené výživné a v akej výške a o zročnom výživnom, ak ho zistí, opätovne rozhodne, pričom tento výrok riadne odôvodní, aby bol preskúmateľný. Zároveň rozhodne aj o trovách celého konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.